

TOETSINGSKADER ACHTKARPELEN GEWIJZIGDE AANPAK KINDEROPVANGTOESLAGAFFAIRE

Datum: 31 maart 2022
Zaaknummer: Z2022-01423
Auteur: Nienke de Vries

1. Inleiding

De Kinderopvangtoeslagaffaire heeft ook inwoners uit onze gemeente getroffen. Op dit moment gaat het om 52¹ erkend gedupeerden. Het Rijk heeft ons gevraagd om deze inwoners hulp en ondersteuning te bieden bij problemen op het gebied van financiën, wonen, werk/dagbesteding, gezondheid en gezinssituatie. Wij hebben onze inwoners die zich bij de Belastingdienst hebben gemeld, benaderd en hulp en ondersteuning aangeboden. In onze gemeente hebben ouders geen gebruik gemaakt van dit aanbod. Wij hebben geconstateerd dat onze aanpak niet effectief genoeg is en niet goed aansluit bij de problematiek/vraag omdat:

- Veel gedupeerden een sterk wantrouwen hebben richting de overheid waardoor zij een aanbod van de gemeente afwijzen. Zij willen niet opnieuw worden vermalen door de overheid. Schaamte speelt hierbij ook een rol. Zij zijn immers jarenlang weggezet als fraudeurs.
- Vragen en behoeften van gedupeerden reiken vaak verder dan ons beschikbare dienstverlening. Denk bijvoorbeeld aan het gidsen van gedupeerden door de brij van maatregelen die ingesteld zijn door de Belastingdienst.
- Er is een grote behoefte aan erkenning en herkenning (lotgenotencontact en heling).

Het bovenstaande is de reden waarom wij de ondersteuning aan gedupeerde inwoners op een andere manier vormgeven.

2. Gewijzigde aanpak

Op 3 maart 2022 heeft de raad besloten om ervaringsdeskundigen in te zetten om lotgenoten te ondersteunen en te begeleiden. De ervaringsdeskundigen hebben een HBO-opleiding afgerond en ervaring met zorg, ondersteuning en begeleiding van personen op bepaalde leefgebieden. Zij hebben een dienstverband bij KEARN. De reden om de ervaringsdeskundigen niet zelf in dienst te nemen is enerzijds het verloren gegane vertrouwen in de overheid en anderzijds willen wij de onafhankelijke positie van de ervaringsdeskundigen borgen. Kortom, wij hebben een laagdrempelige ingang en voorziening georganiseerd voor gedupeerden binnen de sociale basis en onafhankelijk van de gemeente.

3. Wat willen we bereiken

Met de gewijzigde aanpak willen we het volgende bereiken:

- Contact met zo veel mogelijk gedupeerden en de voor hen benodigde hulp organiseren. Het gaat daarbij om het signaleren van hulpvragen en het warm doorverwijzen naar speciaal daartoe georganiseerde regisseurs uit de gebiedsteams en/of andere organisaties.
- Het organiseren van lotgenotencontact met ruimte voor (h)erkenning en heling.
- Een kennisnetwerk over aanbod en aanpak door en voor gedupeerden op regionaal, provinciaal en landelijk niveau.
- Verbetering van de gemeentelijke dienstverlening. De ervaringsdeskundigen hebben een belangrijke signalerende en adviserende rol die bijdraagt aan de verbetering van de gemeentelijke dienstverlening. Deze aanpak kan hierdoor ook bijdragen aan het herstel van vertrouwen in de gemeente.

¹ Peildatum 7 februari 2022

4. Toetsingskader en evaluatie

Wij evalueren de gewijzigde aanpak eind 2022. Voor deze evaluatie is een toetsingskader nodig. Dit toetsingskader gebruiken wij ook voor registratie in verband met de verantwoording van de zogenaamde Specifieke Uitkering (SPUK) die wij van het rijk ontvangen. We kunnen namelijk bepaalde werkzaamheden die de ervaringsdeskundigen uitvoeren, opvoeren voor de SPUK. De SPUK is een compensatieregeling van het rijk voor de kosten die gemeenten maken in het kader van de hersteloperatie toeslagenaffaire.

Wij hebben geen streefpercentages verbonden aan het toetsingskader. Het doel is om contact te hebben met zo veel mogelijk gedupeerden en de voor hen benodigde hulp te organiseren. We weten dat er op dit moment sprake is van 52 erkend gedupeerden, maar wij gaan ervan uit dat niet alle gedupeerden hulp nodig hebben. Dat maakt het lastig om streefpercentages toe te passen.

In de tabellen hieronder hebben wij weergegeven welke gegevens de ervaringsdeskundigen registreren met het oog op de evaluatie en de verantwoording van de SPUK. De geregistreerde gegevens (kwantitatief), een toelichting op deze gegevens (kwalitatief) en storytelling² bieden, in onze beleving, voldoende aanknopingspunten om conclusies te trekken uit de evaluatie.

Onderwerp	Resultaat	Aantal	Opmerking registratie ihkv verantwoording SPUK
Meldingen (potentieel) gedupeerden, eerste contact en inventarisatie van de hulpvragen	Intake → geen plan van aanpak nodig omdat een warme overdracht naar een andere organisatie volstaat	x	Er hoeft geen brief van Toeslagen in het dossier te worden opgenomen, waarmee wordt aangetoond dat betrokkenen erkend gedupeerde is. Valt onder de SPUK.
	Intake → plan van aanpak nodig	x	
Meldingen personen die al een integrale beoordeling ³ hebben gehad door de belastingdienst en die <u>niet</u> als gedupeerde zijn erkend	Intake → geen plan van aanpak nodig omdat een warme overdracht naar een andere organisatie volstaat	x	Gemaakte kosten voor deze groep kunnen wij niet opvoeren bij de verantwoording van de SPUK.
	Intake → plan van aanpak nodig	x	
Plan van aanpak gestart (potentieel) gedupeerden	Schulddienstverlening	x	Valt onder de SPUK.
	Inkomensondersteuning <ul style="list-style-type: none"> ▪ Algemene bijstand ▪ Bijzondere bijstand ▪ Minimabeleid 	x	Daadwerkelijke kosten van evt. inkoop en uitvoering van trajectzorg op deze leefgebieden registreren op persoonsniveau.

² Verhalen van inwoners die relevant zijn voor de gewijzigde aanpak. Die verhalen geven meer 'gevoel' bij de aanpak in samenhang met de kwantitatieve en kwalitatieve gegevens.

³ Proces aanmelding als gedupeerde bij de belastingdienst:

1. Binnen 6 maanden een lichte toets.
2. Na de uitbetaling de schadevergoeding van €30.000 volgt een integrale behandeling. Tijdens deze behandeling zoekt de belastingdienst uit wat er is misgegaan met de kinderopvangtoeslag.
3. Ook personen die na de lichte toets niet in aanmerking komen voor €30.000, hebben recht op een integrale behandeling. Uit de integrale behandeling kan alsnog voortvloeien dat niet erkend gedupeerden alsnog worden erkend en € 30.000 ontvangen.

	Wonen	x	De (potentieel) gedupeerde ouder hoeft het plan van aanpak niet te ondertekenen, maar moet het wel eens zijn met het plan. Een telefonisch overeengekomen plan kan via de mail bevestigd worden. Mail aan het dossier toevoegen.
	Zorg	x	
	Gezin	x	
	Werk	x	
Plan van aanpak personen die bij de melding al een integrale beoordeling hebben gehad door de belastingdienst en die niet als gedupeerde zijn erkend	Schulddienstverlening	x	Valt niet onder de SPUK.
	Inkomensondersteuning <ul style="list-style-type: none"> ▪ Algemene bijstand ▪ Bijzondere bijstand ▪ Minimabeleid 	x	
	Wonen	x	
	Zorg	x	
	Gezin	x	
	Werk	x	
Afgeronde plannen van aanpak (potentieel) gedupeerden	Afgerond	x	Valt onder de SPUK.
Afgeronde plannen van aanpak personen die bij de melding al een integrale beoordeling hebben gehad door de belastingdienst en die niet als gedupeerde zijn erkend	Afgerond	x	Valt niet onder de SPUK.
Nazorg (potentieel) gedupeerden	Afgrond na 12 maanden	x	Valt onder de SPUK. Nazorgplan waaruit blijkt er tot 24 maanden, maar minimaal 12 maanden, contact is met inwoners die na een (langdurig) ondersteuningstraject weer voldoende zelfredzaam zijn om zonder aanvullende ondersteuning hun huishouden op de rit te houden. Onderdeel van het nazorgplan zijn minimaal periodieke gesprekken, en bijvoorbeeld ook de inzet van buurtmaatjes of coaching/training op afroep.
	Afgrond tussen 12 – 24 maanden	x	

Nazorg personen die bij de melding al een integrale beoordeling hebben gehad door de belastingdienst en die niet als gedupeerde zijn erkend	Afgerond na 12 maanden Afgerond tussen 12 – 24 maanden	x	Valt niet onder de SPUK.
Niet erkend als gedupeerde na integrale beoordeling belastingdienst gedurende de uitvoering van het plan van aanpak		x	Wij ontvangen via het UHT ⁴ -gegevensportaal vanaf december 2021 gegevens wanneer inwoners, na de integrale beoordeling, als niet-gedupeerd aangemerkt worden. Binnen de lopende plannen van aanpak mogen wij na 30 dagen nadat dit bekend is, geen nieuwe verplichtingen binnen de specifieke uitkering (SPUK) aangaan. De verplichtingen met externe partijen die op dat moment onderdeel uitmaken van het plan van aanpak worden nagekomen. Deze worden vergoed via de SPUK. Uiteraard blijven wij deze inwoners ondersteunen maar de kosten kunnen niet meer ten laste worden gebracht van de SPUK.

Overige onderwerpen	Resultaat	Aantal	Toelichting
Lotgenotencontact	Organiseren van lotgenotencontact	x	
Inwoners die tegen problemen aanlopen bij de gemeente	Verbetering van onze dienstverlening	x	<p>De ervaringsdeskundigen hebben een belangrijke signalerende en adviserende rol die bijdraagt aan de verbetering van onze dienstverlening. Deze aanpak kan hierdoor ook bijdragen aan het herstel van vertrouwen in de gemeente.</p> <p>De problematiek kan divers zijn, bijvoorbeeld bejegening, ingewikkelde aanvraagprocedures, geen aanvragen doen in verband met wantrouwen, niet weten wat de gemeente qua dienstverlening doet (laaggeletterd en/of digitaal niet vaardig) enz. De rode draad uit deze</p>

⁴ Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen

			signalen halen, ondersteund door storytelling (verhalen van inwoners).
Gebruik minimaregelingen	Inwoners die geen aanvraag hebben gedaan, maar wel recht hebben op deze regelingen, doen alsnog een aanvraag.	x	Toets bekendheid met minimaregelingen en gebruik hiervan. Registreren waarom er geen gebruik van de regelingen wordt gemaakt. Dit met het oog op verbetering van de gemeentelijke dienstverlening.